

Naročnina mesečno
25 Din. za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/I

Telefoni uređenja: dnevna služba
2050. — nočna 2996. 2994 in 2050

SCOVENEC

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inserate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
pondeljka in dneva po prazniku

Graf Sforza o Pašiću

Graf Sforza, znani italijanski diplomat in zadnji predfašistični zunanj minister Italije je v svoji pravkar izšli knjigi »Stvaritelji sodobne Evrope« posvetil precejšnje poglavje tudi Nikolaju Pašiću pod značilnim zaglavjem: Pašić — duša Srbije. Sforza in Pašić sta bila dobra znanca. V težkih mesecih po nemški invazijski, ko je srbska vlada bivala na Krfu, sta obe diplomata mnogo občevala in se spoprijateljila. Sforza je uverjen, da ni noben zapadni diplomat tako dobro pozal pravega mišljenja rajnega Pašića kakor on. »Srbski ministriki predsednik je imel navado, da je kljub svojim visokim letom se z mano rad popeljal na kako samotno obrežje, kjer sva se lahko kopala, plavalna in se solnila. Diplomatične laži bi bile težko na mestu v tako homičnici okolici.« V tistih mesecih je torej Sforza od Pašića marsikaj zvedel, kar je uporabil sedaj v svojih političnih spisih.

Sforza dokazuje, da je bila predvojna politika Pašića napram Avstriji absolutno miroljubna in da se je Pašić mnogo trudil in veliko žrtvovao, da bi se raznerje med monarhijo in Srbijo izboljšalo.

»Ponovno je v dneh Aerenthala in nezadnjem — zman — v času Berchtolda Pašić pozkušal na lastno roko, neodvisno od kakih ruskih nasevolj, izboljšati odnose do sosednje monarhije. Brezvoma je gojil v srcu misel, da bi ob eventuelnem razpadu Avstrije Bosna in Hercegovina, — srbski, kakor sta bili — pripadli Srbiji. Vendar ga to ni oviral, da ne bi stremel po prijateljskih odnosajih. Pod Aerenthalom je nekaj časa tudi izgledalo, da bo upoštevalo njegova prizadevanja. V novembru 1912 je ponovno pozkušil in izrazil željo, da pride na Dunaj, da se ustvari političen in gospodarski dogovor. Šlo je tedaj za najteže, dasi ne rešljivo gospodarsko vprašanje: kako naj bi Srbija dobila dostop do Adrije brez razširjenja njenega ozemlja. Se danes se zdi, da bi bil za Berchtolda gotovo velik političen uspeh, ako bi se mu posrečilo spraviti na Dunaj diplomata Pašićevega kova, ki je stal na videz tako čisto pod vplivom Rusije. To je bilo tudi mnenje patriotičnih in dalekovidnih Avstrijev, kakor prof. Redicha in dr. Baernrätherja, ki sta bila odlična člana avstrijske gospodarske zbornice. Berchtold pa je odbil vse nasvete uglednih parlamentarcev in se je s pravcato domisljavostjo »visokorodnega grofa« branil sprejeti Pašića.«

Kljub temu, da je bil Pašić na tak način odbit, je čez 12 mesecov še enkrat pozkušil zbljanje. Zvedel je namreč, da je avstrijska vlada L. 1913 nameravala Srbiji napovedati vojno, pa potem tega ni storila radi nezanesljivega zadržanja Italije, oziroma radi intervencije ital. min. predsednika Giolittija. V prvih dneh oktobra se je Pašić zopet ponudil, da pride na Dunaj, da se stvari baza, bi »bo za desetletja uredila odnose med obema državama«. To pot pa Pašić ni bil odbit le od Berchtolda, ampak se je o njegovi ponudbi razpravljalo v ministrskem svetu in je bila predložena tudi cesarju. »Trajno odklanjanje vsega razgovora s srbskim ministrskim predsednikom je bil očiven denak, da se Dunaj pripravlja na akcijo s silo.«

Ko je avstrijski poslanik baron Giesl izročil znano ultimativno noto, ni dobil Pašića v Belgradu. Treba jo je bilo predati njegovemu namestniku. Čeprav je iz mrzličnih vojnih priprav Avstrije ves svet vedel, da groz Evropi vojna vihra, je bil srbski ministrski predsednik v onih dneh ves predan voljni agitaciji za razdaljno stranko v južnem delu novoosvojene Srbije. Ko ga je vest avstrijskega ultimatumata dohitela v neki vasi v Sandžaku, je kljub temu baje nameraval posetiti grškega min. predsednika Venizelosa v Solunu, kakor je bilo že preje dogovorjeno. Pašić pa ni tako ravnodušno postopal radi tega, ker ne bi uvidel resnosti položaja, ampak ker si je v dolgih letih politične delavnosti pridobil imponujočo lastnost, da je z nadkrijujočo ravnodušnostjo in marnostjo motril dogodek in ljudi, kar je bilo vedno njegovo najjače orožje sredi sveta malenkostnih in dražljivih politikov. Morda je ostal tako maren tudi zato, ker je z vsega početka prav presodil položaj: stvar velesil in ne male Srbije je, da bodo odločile o vojni ali miru. Zato tudi ni odpoklical šef srbske armade vojvoda Putnika, ki ga je napoved vojne zalotila v avstrijskem zdravilišču.

Sforza popisuje, da sta v onih mesecih na Krfu večkrat govorila s Pašićem o sarajevskem atentatu. Potem je Pašić z velikim poudarkom vedno prisustvil, da srbska vlada o celi zaroti ni prav nič vedela. Sforza ga je opozoril na okolnost, da je srbski poslanik na dunajskem dvoru Jovan Jovanović odsvetoval svarilno dunajski vladni obisk prestolonaslednika na Vidov dan v Sarajevu. Kaj naj bi to pomenilo? Pašić mu je po kratkem premisleku pojasnil z odgovorom, ki je vsekakor značilen: Man ne ve vsakdo, da je v poletju vroč! »S tem je hotel reči, da je moral vsakdo predvideti, da bo obisk prestolonaslednika v Sarajevu nujno izvezne nevarne manfestacije. Sforza je vendar v katerem se je tedaj nahajala Bošna radi avstrijskega režima.«

Sforza tudi sicer dokazuje, da ni imela srbska vlada nikake krvide na sarajevskem umoru in pravi, da izjave Ljube Jovanovićem iz leta 1924, v znanem članku »Slovenska krie«, iz katerih bi sledilo, da je vsaj indirektno Belgrad vedel za priprave na atentat, nikakor ne odgovarja resnici. Pripisovati jih je ostarelosti

Za katero ceno nudi Nemčija mir

Revizionizem je postal del evropske politike — Po treba jasnih pojmov — Velikanski program nemške vlade

Berlin, 22. nov. — m

Po zadnjem govoru nemškega zunanjega ministra ne more biti več nobenega dvoma, da je izdejan načrt za novo zunajpolitiko v vseh podrobnostih. Nemčija ga bo začela pologomo izvajati. Govor dr. Curtusa je bil zelo jasen predikt. Zunanji svet do sedaj še ni mnogo povedal, kaj misli o novem kurzu v Berlinu, toda zaveda se dejstva, da je za enkrat politika, ki je nosila ime Stresemanna, nehalna in da se začne nova doba. Dr. Curtius je govoril na razhodču dveh političnih teorij.

Sicer samo na sebi ni prav nič napravilo, če se razbistrijo pojmi. Do sedaj so si države druga druga zatrjevale svoje mirovno razpoloženje in svojo pravljeno celo nekaž ţrtovati na oltar evropskega miru, na dnu pa je želja napretja iskra sovrašča ali nezaupnosti. Potrebno bo položiti karte na mizo in doigrati to igro na planem. Jasnost bo več koristila, kot pa v zlato pobaranje pušice.

Po informacijah, ki sem jih dobil od informiranih oseb na zunanjem ministrstvu, ki so pri seznavljanju načrta sodelovali, je zunajpolitični program zelo obširen in obsegne sledeče toke:

1. Najprej zahteva Nemčija rehabilitacijo svoje časti s tem, da bivši sovražniki prekliejo očitek, da je samo Nemčija kriva zadnje svetovne vojne.

2. Nemčija stoji na stališču, da morajo deset let po versajskem miru bivše sovražne velesile iz-

polnit svojo obljubo in razorožiti do iste višine, na kateri se nahaja nemška armada. V nasprotnem slučaju pa se mora Nemčiji glede oboroževanja dati popolna svoboda.

3. Nemčija ne more zdržati plačevanja reparacij. Zato se mora najti način, ki jo bo razbremenil. Kljue razbremeničitev je v rokah Zedinjenih držav, ki bi najraje videla, da bi Nemčija trajno ostala pod varuštom bivših zveznih velesil. Navedeni program je torej minimalni. Za enkrat zunajministrstvo nima namena predložiti Evropi celoten načrt, vendar ga govor dr. Curtusa že vsebinsko ponatiskuje. Izveden bo postopoma. Nemška vlada se ne vpravi več, kaj bodo k temu rekli bivši zaveznički. Neizbežno je, da se bo dvignil proti Nemčiji velik val protesta, toda tako trdjo moje informacije, Evropa se bo tudi na to privrdila, da resno želi napraviti konec gospodarskih mizerij in dejanskemu vojnemu stanju, v katerem se nahaja.

4. Nemčija zahteva revizijo vzhodne meje. Poljski koridor mora izgineti, mesto Danzig mora biti nemški državi vrnjen. Poljski pa se ponudi svobodna luka in posebna mednarodna garancija za njene manjštine. Istotako se mora nemški okraj odstopiti Nemčiji. Nemčija bi eventualno pristala na nov plebiscit, ki bi obsegal vse ozemlje iz vzhoda Prusije do do Slezija. Med teritorialne zahteve spada tudi Posaarje in Eupen ter Malmedy v Belgiji.

5. Vse prekomorske kolonije, katere so bile Nemcem odvzete čisto po nepotrebem in brez pravega vzroka, se ji morajo vrniti. Nemčija bi bila eventualno pripravljena pristati na to, da bo svoje bivše kolonije vladala pod kontrolo Društva narodov kot mandatna ozemlja.

6. Manjšinsko vprašanje mora biti rešeno lojalno in manjštine same pasti pod dejansko kontrolo Društva narodov.

7. Dovoli naj se plebiscit o vprašanju, če se

naj Avstrija pridruži k Nemčiji ali ne.

Nemško zunajministrstvo smatra, da je ta program zelo zmeren. Razlikuje se od pretiranosti desničarjev, ki zahtevajo odpoved verzajskoga miru, razlikuje se pa tudi od popustljivega stališča levice, ki bi najraje videla, da bi Nemčija trajno ostala pod varuštom bivših zveznih velesil. Navedeni program je torej minimalni. Za enkrat zunajministrstvo nima namena predložiti Evropi celoten načrt, vendar ga govor dr. Curtusa že vsebinsko ponatiskuje. Izveden bo postopoma. Nemška vlada se ne vpravi več, kaj bodo k temu rekli bivši zaveznički. Neizbežno je, da se bo dvignil proti Nemčiji velik val protesta, toda tako trdjo moje informacije, Evropa se bo tudi na to privrdila, da resno želi napraviti konec gospodarskih mizerij in dejanskemu vojnemu stanju, v katerem se nahaja.

V tukajnjih političnih krogih se je enkrat že namigovalo, da je nemška vlada svoje težaje že sporočila Franciji in Angliji ter da je akcija, ki jo je uvedel Gustav Herve za sporazum Francije z Nemčijo, bila naročena od francoskega zunajministrstva, ki se je hotelo prepričati, kako bi sodoilo o tem francosko javno mnenje.

To so morda samo politična domnevanja, kar pa je nad vsakim dvonom, to je dejstvo, da se je vprašanje revizije oficielno vključilo v evropsko politiko, ter da bo v prihodnjih letih najpoglavnejša točka v mednarodni politiki.

Protiboljševiški pokret v Rusiji

Alarmantne vesti o uporu rdeče vojske - Pretrgane telefonske zveze

Varšava, 24. nov. kk. Iz Sovjetske Rusije prihajojo tudi danes najrazličnejše vesti, ki si popolnoma nasprotujejo. Brezjinski postaja v Vilni je danes popoldne sprejela brezjino vest iz Moskve z naslovom: »Na vsele, v kateri Vorošilov obeta prebivalstvu Sovjetske unije širše pravice in vojakom rdeče armade posebne privilegije. Iz Minska se došle čez mejo nekontrolirane vesti, po katerih se vrše v okolici Moskve srditi boji, in sicer med četami Vorošilova, ki so se stavile na razpolago Stalina, in med pristaši Blücherja, ki ima na razpolago več kot 10.000 vojakov in močne skupine delavcev. Nasprotno pa javlja poljski poslanik iz Moskve oficilno, da vlada v Moskvi mir.«

Pariz, 24. nov. ž. »Le Journal« prinaša iz Varšave vest, da potnik, ki prihaja iz Sovjetske Rusije, pripovedujejo, da je v več mestih prišlo do spopadov in da je sovjetska vlada mobilizirala več letnikov rezervne vojske. Vse čete iz Besarabije so pozvane v Moskvo in v druga velika mesta. Agenti GPU vršijo preiskave.

Praga, 24. nov. ž. »Le Journal« prinaša iz Varšave vest, da se vse stvari baza, bi »bo za desetletja uredila odnose med obema državama«. To pot pa Pašić ni bil odbit le od Berchtolda, ampak se je o njegovi ponudbi razpravljalo v ministrskem svetu in je bila predložena tudi cesarju. »Trajno odklanjanje vsega razgovora s srbskim ministrskim predsednikom je bil očiven denak, da se Dunaj pripravlja na akcijo s silo.«

Pariz, 24. nov. ž. Češkoslovaška agencija Iskra poroča, da je prišlo v soboto v Moskvi do velikih spopadov. Rdeči vojaki so se upri in zapustili Kremlj.

Pariz, 24. nov. ž. »Libertec« prinaša senzacionalno vest o velikem protiboljševiškem pokretu v Rusiji. Po teh vesteh se so rdeči vojaki upri. Teh vesti ni mogoče natančno kontrolirati. Agencija »Tasse« domantira te vesti in odločno trdi, da so vse te vesti gladko izmišljene.

»Izvestiak« so proti dosedanji navadi pričela z napadi radi vesti o uporih. »Libertec« pribuje te demantije, pa nasprotno naglaša, da so vesti o upo-

rih v Rusiji resnične in da te vesti potrjuje dejstvo, da so telefonske zveze z Moskvo prekinjene in da se tudi po radiu ne dajo dobiti nobene vesti, niti ni mogoč noben razgovor.

Varšava, 24. nov. ž. Telefonske in brzjavne zveze z Rusijo niso vpostavljene. Na Poljsko prihaja iz Rusije le malo potnikov, naglašajo pa, da so neredi na dnevnem redu in da so neresnične vesti, da je telefonski promet prekinjen zaradi neurij.

London, 24. nov. ž. »United Press« prinaša iz Moskve vest, da so delavske organizacije sklicale protestno zborovanje radi sabotaže, ki jo izvajajo v nekaterih industrijah. Zborovanja se je udeležilo na sto tisoč delavcev, ki so obšli mesto v sprevidu na nosili napise proti kapitalizmu in imperializmu. To zborovanje se spravlja v zvezo s procesom, ki se vodi proti nekaterim inženjerjem, ki so podpirali protirevolucionarni pokret v Rusiji in v nekaterih podjetjih izvajali sabotažo.

London, 24. nov. ž. »United Press« poroča, da je Stalin sprejel nekega tujega časnikarja in mu dal intervju, v katerem je naglasil, da so vesti o izgredih popolnoma izmišljene. »United Press« nagaša, da je to prvi intervju, ki ga je dal Stalin kakemu tujemu časnikarju, odkar je Stalin na vlad.

Varšava, 24. nov. kk. Kakor se poroča iz Vilne, se je slišalo včeraj od ruskega območnega mesta Bigusova ves dan močno strelenje. Posebno so čule salve in strelenje s strojnimi puškami. S poljskega ozemlja se je čulo tudi stokanje raketencov in velik nemir v sosednjih ruskih vseh. Med Poljsko in Rusijo so še vedno prekinjene vse telefonske zveze.

Volitve v poljski senat

50 odstotna udeležba — Vladni blok dobil veliko večino

Varšava, 24. nov. AA. Senatske volitve so potekle v popolnem redu. Udeležba ni bila velika, največ zaradi dejstva, da je vse.

Varšava, 24. novembra, kk. Pri senatnih volitvah je bila včeraj udeležba zelo slaba in ni bila nobenih posebnih dogodkov. Po dosedanjih rezultatih je dobil blok Piłsudskega 70 mandatov (prej 46), levčarski blok 15 (26), narodni demokrati 13 (9), krščanski demokrati 2 (6), Ukraineri 7 (13), Nemci 2 (5) in Židi 2 (6). V senatu je torej mnogo večja Piłsudskijeva večina kakor v sejmu.

Vratislava, 24. nov. kk. Volitve v senat v poljski Gornji Sleziji so bile včeraj že burnejše kakor volitve v sejmu, tako da je predsednik mčane komisije, zvezni svetnik Kalonder smatral za potreben, da je

Švedski polip in njegove žrtve

Območje švedskega vžigalčnega trusta Kreuger & Toll — Švedski kapitalisti obkrožili celo zapadno mejo Rusije — Zanimiva podoba velekapitalističnih dvobojev

Varšava, 24. nov. d. (Od našega poročevalca.) Vlada je podpisala novo posojilo pri švedski gruji Kreuger in Toll ter zastavila svoj vžigalčni monopol do leta 1965. To je kratko obvestilo, ki ga je izdal finančno ministrstvo o dogodku, o katerem se že nekaj časa poročali svetovni gospodarski listi. Zanimivo je zasledovati delovanje te švedske fi-me, ki se je redkokrat imenuje, o kateri svetovno časopisje ne poroča, a ki je danes brez dvoma ena najvažnejših faktorjev v evropski politiki.

Politika, katero zasleduje ta švedska firma, ki steje med svoje dolžnike skoraj vse evropske države, stopi bolj jasno pred oči, če se študira na zemljovidu. Vse baltičke države, Estonija, Finska, Letonska in Poljska so danes med dolžniki švedskih fabrikantov vžigalcev. Te države dosegajo skupno vsoto 175 milijonov krov (dve in pol milijarde Din). Zadnja leta je padla med dolžnike tudi Litva, za njo svobodno mesto Danzig, nato Romunija in druge balkanske države. Na drugi strani pa stega svoje roke tudi med zapadne države, kot je Francija in hoče spraviti v svoje področje še Italijo. Slednja vsled tega, ker nikjer drugod ne more dobiti kakega posojila. Z eno besedo rečeno si je Kreuger in Toll, ali Svenska Tändsticks AB, podjavila vse dežele, ki mejijo na zapadno stran sovjetske Rusije. Med srednjeevropskimi državami si je osvojila Nemčijo in Madjarsko, na zapadu Španijo in Portugalsko.

Očitno je sovjetska vžigalčna industrija naj-

večji konkurent Švedov. Sovjetska industrija je spoznala nevarnost švedske obkroževalne politike, ter se je zadnje leto vrnila z vso močjo, da prebiče železni obroc švedskih monopolov. Pri tem je sedala pripomniti, da je Kreugera bil sorazmerno lahko osvojiti si vso vzhodno Evropo, ker te države rabijo denar in so se podvrgle tudi najtežim pogojem, samo da dobijo vsaj malenkostno denarno pomoc od zunaj. Mednarodna financa jih je odbijala ter jih tako naravnost gnala v roke švedskega poja. Za Rusijo te ugodnosti ne obstajajo. Sovjeti ne morejo nuditi nikakih posojil, dumping pa je brezuspešen pri blagu, ki je monopolizirano. V Belgiji se jim je posrečilo najti odjemalcev; tudi v prekmorskih krajih so imeli več uspovih.

Iz prednjega jo popolnoma razvidno, da ima Ivar Kreuger življenski interes na tem, da se sedanje politične meje njegovih držav-dolžnikov v bodočnosti ne spremeni. Kot največji fabrikant vžigalcev na svetu pa mu je na tem, da stalno slabljujevi gospodarski razmah zato, ker razen sovjeta nimata na svetu konkurenco. To je političen odsek Kreugerevega, navidezno čisto gospodarskega prizadevanja. In ker stoji za njim seveda tudi švedska vlada, ni pretirano, da bodo severne države v vprašanju revizije meja, osobito pa v ruskom vprašanju zavzele čisto določeno stališče.

Zelo zanimiv je iz tega stališča zakulisni bol, ki se je razvnel na haaški konferenci, ki je imela

odločiti o nemških reparacijah po Youngovem načrtu. Kreuger in Toll je bil na tej konferenci zastopen, ravnočako banka Morgan iz Amerike. Banka Morgan vodi seveda zoper svojo lastno denarno politiko, ki ima namen osvojiti zapadni del Evrope. Ko je Kreuger zahteval, da se naj pri plačevanju nemških reparacij naprej zagospodari plačevanje obresti za njegovo posojilo, je banka Morgan dosegla, da je konferenca Kreugerevo zahtevo zavrnila. Morgan hoče Švedom zabraniti dostop na zapadnoevropski trg. Istotako se je Amerikancem posrečio pregovoriti Francijo, naj vrne posojilo, ki ga ima od Kreugera (75 milijonov dolarjev = 3 milijarde 8.0 milijonov Din). Švedski velekapital je torej zadobil občuten udarec na zapad, zato pa se je polastišči vseh držav srednje in vzhodne Evrope, katere bo sedaj gospodarsko in politično izigraval proti sovjetski republike. V zadnjem času je napovedal sovjetu boj tudi v Aziji in sicer na kitajskem trgu. Dvoboj bo zavzel torej čisto avtočni značaj. Kreuger je hotel že s pomočjo nosilja kupiti tudi sovjetsko industrijo, toda sledili so vse ponudbe, ki so bile prenizke, zavrgli. Mi bomo priča že zanimivih dogodkov.

To je ozadje gornje kratke novice o poljskem posojilu. In en dokaz več zato, da dostikrat v mednarodni politiki ne odločajo resolucije, ki jih sklepajo galleria, niti parlamentarne večine, niti takovani interesi posameznih držav, ampak nevidne sile velikega kapitala.

Pretirane vesti iz Rusije?

Ob sklepu lista smo prejeli še naslednji demanti o protiboljševiškem pokretu v Rusiji, o čemer poročamo na prvi strani:

Berlin, 24. nov. kk. Vznenimirajoče vesti o Rusiji so nastale radi tega, ker je bilo prekinjeno telefonsko poročevanje med Berlinom in Moskvom. Danes pa se je uredništvo >Vossische Zeitung< posredilo priti v direktno telefonsko zvezo z Moskvom. V kratkem razgovoru se je ugotovilo, da je v Moskvi zunanjša slika nespremenjena, tako da se ne more govoriti ali sklepati na kakve večje revolucionarne revolte. Na drugi strani pa do sedaj se ni nenesar zanesljivo znanega o tem, koliko resnih dogodkov je povorčila skrajna napetost med Stalnom in oponzijo v posameznih delih Sovjetske unije.

Letalstvo v službi vojne

Zeneva, 24. nov. AA. Društvo narodov je nedavno tega objavilo zanimive dokumente o letalstvu. Civilna avijacija je izrazito ofenzivnega značaja. Po drugi strani pa se je v zadnjih treh letih vojaško letalstvo razvilo v izrazito defenzivnem pravcu. Civilna letala so zgrajena tako, da se lahko preko noči pretvorijo v letala za bombardiranje. Po konferenci, ki je bila v Zenevi, so bile uvedene razne novosti. Mnoga trgovska letala se lahko opremijo s topovi, ki morejo streljati med poletem. Tako težka letala lahko imajo na krovu več strojnic, bombe in drugo oružje in se lahko dvignejo v višino 6000 metrov, kjer jih noben protiletalski tok ne more doseči. Ta napredek v gradnji trgovskih letal je bil dosežen zlasti v državah, kjer je prepovedana gradnja vojaških letal. O teh vprašanjih je razpravljalo tudi odbor za pripravo razoruzenje konference. Delegat, ki je poročal, se je na koncu vprašal, koliko bi take države gradile te vrste letal, da niso podvržene mednarodnim omejitvam. Nemški delegat Lernsdorff je odgovoril, da vore ti podatki za to, da se naj podalki o civilnem letalstvu javno razlagajo. Odbor je sprejel te predlog s 17 glasovi.

Vihariji v Srednji Evropi

Budimpešta, 24. nov. AA. Nad Budimpešto je včeraj divjala nevihta s ločo, ki je povzročila mnogo škode. Zlasti so prizadeti kraji Kečemet, Miškole in Sehetsi Temešvar. V okolici Budimpešte se je ulopil nek ribe.

Berlin, 24. nov. AA. Včeraj je po Nemčiji divjalo strašno neurje. Najbolj strašno je prizadeti Barska in Badenska Brzozavni drogovci so se podali, telefonske in brzozavne zveze so prekinjene. Promet je tako otežkočen, deloma nemogoč. Mnogo hiš je zelo poškodovanih. Burja je pulila drevje s koreninami vred. Vode so povsod naraste.

Pariz, 24. nov. AA. Iz Angersa perečajo, da je reka Sarthe prestopila brezove, vdrila v mnoge hiši in napravila velikansko škodo.

Bruselj, 24. nov. AA. Vsa belgijska obala je hudo prizadeta po neurju in viharjih. Morje se je zagnalo čez obalo in voda je virila v hiši, v kleti in pritličju stanovanja. Viharne morje je razbilo tudi mnogo oken. Tudi v okolici Bruselja in Ostende je škoda, ki jo je povzročil vihar, zelo velika.

Pariz, 24. nov. AA. Zaradi hudih napovedi je Sena močno naraste. V pariški kotlini je velika nevarnost poplav. Neurja divjajo po vsej zapadni Evropi.

London, 24. nov. AA. V soboto je divjal nad Anglijo kakor v večjem delu Evrope silen vihar, ki je dosegel v Midlandu 80 milij hitrosti na uro. Na Skotskem je v več krajih zapadel sneg. Pri Bulverhythu v bližini Hastingsa je morje odplovilo na lisoče ton zemlje in je ogrožalo glavno železniško zvezo med Hastingsom in Brightonom, ki so jo pa naglonoma zavarovali.

Budimpešta, 24. nov. Ž. V gornjem teku Tise vode naraščajo, radi česar je doline Potisje v nevarnosti. Nasipi so v redu, tako da je upati, da se bo mogče ubraniti katastrofe.

Berlin, 24. nov. AA. O usodi nemškega parnika >Lou sa Leonardta<, ki se je v soboto nahajjal na potu iz Hamburga, še ni nenesar znanega. Sodijo, da je parnek začel v vihar in da je postal plen valov. Posadka je štela 30 ljudi.

Vihariji tudi v Ameriki

Newyork, 24. nov. Ž. V državah Newyork, New Mexico, Colorado, Arizona, Kalifornija, Nevada, Texas in Oregon je divjal strašen snežni vihar, ki je prizadaje ogromno škodo in čigar žrtev je bilo 20 oseb, več sto jih je pa ležko ranjenih. Zgodilo se je več letalskih nesreč, ker so letala zašla v vihar. Tudi železniški promet je mnogo trpel.

Izdaja potrdil o vojaškem uživanju

Belgrad, 24. nov. AA. Da se izognejo nepotrebeni prepisovanju potrdil, ki jih državni uradniki rabijo radi uredite svojih službenih položajev, je ministerstvo za vojsko in mornarico poslalo vsem ministristvom razpis, v katerem razjasnjuje, da taka potrdila izdajajo komande vojnih okrožij, ki razpolagajo z vsemi potrebnimi podatki glede vojnih obvezancev svojih področij. Vojna okrožja so opolnomočena in pozvana, da izdajajo taka potrdila o urejenih vojaških dolžnostih, vojnih letih itd., ki so v vsakem oziru zakoniti dokumenti in se morajo v vsakem pogledu kot taki smatrati.

Strelske tekme v Kragujevcu

Belgrad, 24. nov. AA. Minister za promet je odobril 50% popust na državnih železnicah vsem strelecem članom strelskeih družin v Jugoslaviji, ki želijo sodelovati pri strelskeih tekemah, ki bodo od 27. do 30. t. m. v Kragujevcu.

DUNAJSKI GOVEJI SEJEM

(Poročilo tvrdke Edvard Saborsky & Co., Dunaj.) Na trgu je bilo pripeljanih 2813 glav živine, iz Jugoslavije 69. Cene: voli najboljši 1.80—2. I. 1.45 do 1.50, II. 1.15—1.40, III. 1—1.10; bik 1—1.35, krave 0.85—1.30, klavna živina 0.60—0.86. Tendenca: prvovrstni biksi so se pocenili za 5 grošev. Vse druge kvalitete pa za 10 grošev.

Vzamem zastopstvo

popolne ali nepopolne špecerije za Slovenijo. Res dobro upeljan in vesten iščem tudi dobrega in stalnega mesta. Potujem 10 let brez menjave delajalcev. Ponudbe pod št. 50 na upravo.

Še nobenega zblizanja v avstrijski notranji politiki

Dunaj, 24. nov. kk. Razgovori zveznega predsednika Mikla z vodilnimi strankami dovedli do nobenega rezultata. Miklas je sklical narodni svet za dan 2. decembra. Podoba je, da se hoče o Vaugoinu, Seipel, Starhembergu predstaviti parlamentu, da prisilijo Schobrov blok, da skupno s socialnimi demokrati potom nezaupnice povzroči padec vlade. Vaugoin hoče v velikem govoru razviti delovni program za rešitev gospodarstva. Na nekem oficielnem shodu je govoril skoraj tako kakor voditelj Heimwehrja Starhemberg. Od parlamenta samega ni pričakovati nobene rešitve. Paktiranje z notranjimi sovražniki pa jemlje vrednost vsem zakonom. Nese m se ugoditi onim zahtevam, ki bi lahko dovedle do druge valutne krize. Ta beseda igra z diktaturom napravila na slabši vilis za otvoritev novega parlamenta, ker je Schober izredno izjavil, da njegova stranka ne more podpirati Vaugoinovega kabinta. Krščanski socialisti bodo imeli v četrtek sejo svoje parlamentarne frakcije, na kateri bo morda večina priporočala Vaugoinu odstop.

Dunaj, 24. nov. kk. Dr. Seipel se je danes v daljši izjavi obrnil na skupno avstrijsko javnost s

dveoma predlogoma. Prvič predlaga, da bi vse nesocialistične stranke sestavile skupno vlado, ki bi imela v bistvu parlamentarni značaj, katero pa naj bi v zmislu ustave imenoval zvezni predsednik. Ministro naj bi pripadali posameznim nesocialističnim strankam, odgovorni pa naj bi bili samo svojim poslanskim klubom, ne pa tudi izvenparlamentarnim strankarskim institucijam. Ta predlog je Seipel spopolnil še z drugim predlogom, da naj nesocialistične stranke ustvarijo parlamentarno delovno skupnost s pravimi frakcijami, tako da bi skupne zadetje vodilo posebno predsedstvo, v katerem bi bile zastopane vse skupine. Ta delovna skupnost pa bi se moralna nanašati samo na sedanje parlamentarne razmere, ne pa tudi za prihodnji parlament. Predsedstvo te frakcije ne bi smelo postati postranska vlada. Odpoved takega dogovora naj bi bila mogoča vsaki posamezni skupini, preden pa se odpoved objavi, se mora sporočiti vlad. Schobrov blok je že danes odklonil Seiplov predlog z izjavo, da je razpravljanje o vprašanju bojnosti nemogoče, dokler ne odstopi Vaugoinova vlada.

Amerika izpodriva Anglijo na svetovnem trgu

London, 24. nov. kk. V Farnhamu je imel angleški finančni minister Snowden govor, v katerem je izjavil, da bo depresija v angleški industriji kmalu minula. Že je videti znake boljšanja. Samo da se enkrat začne dviganje navzgor, bo zboljšanje priložno izredno hitro. Industrija naj pokaže več podjetnosti. Mnoge angleške veleindustrije so slabo opremljene. Vlada bo z vsemi sredstvi podprtala racionalizacijo industrije. Nazadovanje angleškega deleža v svetovni trgovini v primeru s prejšnjimi leti

je brez pomena. Čim bolj se posamezne države industrijalizirajo, mora nazadovati angleški delež v svetovni trgovini. Svetovna trgovina pa je še v povojih. Dve tretjini prebivalstva na svetu živi še po zelo nizkem svetovnem standaru. Samo, če se dvigne ta standard, bo nastalo večje povpraševanje po izgotovljenih produktilih. Ker angleške tvrdke nimačajo podjetja duha, se je Ameriki posrečilo, pridebiti v angleških dominionih 90 odstotkov avtomobilskega trga.

Francija noče vojne a je podvojila čuječnost

Pariz, 24. nov. kk. Peintare je imel včeraj v svojem rojstnem kraju Sampigniju govor o varnosti. Izvajal je, da Francija noče nobene nove vojne, ker nima nobenih teritorialnih in tudi nobenih drugačnih aspiracij. Z enstransko mejo pa se čujejo gorovice in bojevitvi govorovi. Francija na to do sedaj še ni odgovorila z izvajajočimi demonstracijami, temveč samo s tem, da je podvojila svojo čuječnost. Za Francijo tvoril garancija varnosti predpogoj za vsako novo razrožitev. Francija rabi svojo armo, da more varovati svoje meje, svoje brodovje pa, da more bramiti svoje obale in kolonije, straža v zraku pa zato, da bo mogla odbiti letalske napade, ali pa jih kaznovati z repräsentacijami.

Tudi vojni minister Maginot je govoril o vprašanju varnosti. Omenil je, da mora francoska armada, ki žalibog po Številu ni zadosti močna, pri-

dobi potom boljše kvalitete toliko, da bo mogla preprečiti vsako sovražnikovo poželenje. Na zborovanju bivših francoskih vojnih orovnic je govoril jugoslovanski poslanik dr. Spalajković o vprašanju revizije. Izvajal je, da ni mogoče misliti na to, da bi katerakoli država na svetu proslovljeno tudi le na manjši del svojega ozemlja hotela odstopiti, da bi s tem zadovoljila eventualne zahteve po reviziji. Naloge pravilih pacifistov je ta, da ne pobijajo samo vsakršno vojno, temveč tudi vsako zahtevko po reviziji, ki bi se mogla praktično urediti samo z novo vojno. V trenutku, ko Evropa bolj kot sploh kdaj potrebuje miru, je zločin, govoriti lahkomiselno o reviziji mirovnih pogodb, ker se s tem samo zviša politična negotovost in oležkoči gospodarska ozdravitev.

Madžari ne puste Ottona Avstrijem

Proslava Otonovega rojstnega dne se je v Budimpešti zelo posrečila. Da je bila prestolica slabo okrašena z zastavami, je vzrok ta, ker se mnogi ljudje ne želijo javno označiti kot legitimisti. Razen tega pa se mnogi nahajajo v težkih materijalnih razmerah in se zato ne brigajo za to vprašanje. Ko bo to vprašanje postal aktualno, bo ves narod stal na eni platformi,

„Zagreb“ v nevarnosti